

HRVATSKI SABOR

Klub zastupnika zeleno lijevog bloka

Zagreb, 6. listopada 2022. godine

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Na temelju članka 196. Poslovnika Hrvatskog sabora podnosimo sljedeće

AMANDMANE

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNAJSTVENOJ DJELATNOSTI, drugo čitanje, P.Z. br. 300

Amandman 1

Članak 3 stavak (2) mijenja se i glasi:

(2) Članovima akademske zajednice jamče se akademske slobode, koje posebno obuhvaćaju slobodu znanstvenog istraživanja i umjetničkog stvaralaštva, slobodu izražavanja, objavljivanja i poučavanja, slobodu izražavanja mišljenja o sustavu i ustanovi u kojima djeluju, pravo na međusobnu suradnju i udruživanje, pravo na izravno i neizravno participiranje u kolegijalnim tijelima upravljanja i stručnim tijelima ustanova u sustavu visokog obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti te pravo na štrajk u zaštiti akademskih prava i sloboda.

Obrazloženje. Ovim amandmanom eksplicitno se osigurava i pravo na štrajk u zaštiti akademskih prava i sloboda. U RH takav štrajk, prema stajalištima Vrhovnog suda u jednom recentnom pravnom predmetu vezano za štrajk na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, a prema trenutno pozitivnim propisima, nije dopušten. Naime, budući da u zakonima i propisima štrajk za akademska prava nigdje nije eksplicitno predviđen, Vrhovni sud upustio se u tumačenje Zakona o radu poistovjetivši velike kompanije sa sveučilištem u slučaju prava na samoupravu zaposlenika. Logično je da nije dopušteno štrajkati zbog izbora i sastava članova upravnog odbora u kompanijama, ali kada se na sastavnicama sveučilišta grubo narušava pravo na izbor članova znanstvenog vijeća, onda to predstavlja ugrozu akademskog

prava na samoupravu kao civilizacijskog prava sui generis, a koje ne postoji nigdje drugdje u društvu.

Pravo na štrajk predstavlja civilizacijski doseg i ljudsko pravo, potvrđeno međunarodnim konvencijama, koje su ratificirane u hrvatskom parlamentu.

Nedopustivo je da pravni poredak u RH to nije jasno definirao i sada je prilika da se to napravi u Zakonu koji se upravo na tu materiju odnosi i jedino mjesto na kojem se to može učiniti, jer se lex specialisom reguliraju specijalna pitanja na nekom području, a koje nije moguće regulirati općim zakonom kao što je Zakon o radu.

Amandman 2

U članku 5 stavak (3) brišu se riječi “nastavnika, znanstvenika, suradnika i”

Obrazloženje. Člankom 11 Zakona o ustanovama jasno je određeno da se na radnopravni status zaposlenih u ustanovama primjenjuju opći propisi o radu ako zakonom nije drukčije određeno. Dakle, ako se ne želi nikakva promjena sadašnjeg stanja – tj da se na radnopravni status nastavnika, znanstvenika i suradnika i dalje primjenjuje opći propis o radu, onda u ovo pitanje novi Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ne treba dirati, odnosno posebno treba urediti samo pitanja i procedure u kojima se želi primjenjivati nešto drugo u kojem slučaju će postupci propisani tim novim zakonom kao posebnim zakonom imati prednost u primjeni pred općim propisima o radu.

Amandman 3

U članku 7 stavak (2) riječi “odlukom sveučilišta” zamjenjuju se riječima “odlukom javnog sveučilišta”.

Obrazloženje. Javni fakultet trebalo bi se moći osnovati samo odlukom javnog, a ne privatnog sveučilišta.

Amandman 4

Članak 37 stavak (2) mijenja se i glasi:

Nastavnici na sveučilištu zapošljavaju se na nastavna radna mjesta predavača i višeg predavača samo ako se na sveučilištu izvode kolegiji koji ne zahtijevaju znanstvena istraživanja, te za potrebe korepeticije i druge suradnje u obrazovnom procesu, odnosno kada se na sveučilištu izvodi stručni studij. Nastavnici na sveučilištu na sveučilišnom studiju zapošljavaju se i na nastavna radna mjesta za poučavanje jezika, na nastavna radna mjesta za poučavanje stranog jezika te na nastavna radna mjesta u umjetničkom području.

Obrazloženje. Formulacija “ako se na sveučilištu izvode kolegiji koji ne zahtijevaju znanstveni pristup” iz predloženog zakonskog teksta je neprihvatljiva jer implicira da bi se na sveučilištu mogli izvoditi i kolegiji čiji sadržaji nisu utemeljeni na znanstvenim spoznajama.

Amandman 5

Članak 42 stavak (3) mijenja se i glasi:

“Nastavnik, odnosno znanstvenik reizabire se na postojeće radno mjesto ako je od posljednjeg izbora, odnosno reizbora ispunio polovinu razlike između Nacionalnih sveučilišnih, znanstvenih i umjetničkih kriterija, odnosno Nacionalnih veleučilišnih kriterija i dodatnih kriterija za izbor na više radno mjesto i kriterija za postojeće radno mjesto.”

Obrazloženje. Formulacija u predloženom zakonskom tekstu nije adekvatna jer se kao uvjet za reizbor traži ispunjavanje polovine ukupnog skupa uvjeta za više radno mjesto i to samo u jednom izbornom intervalu. To je u većini slučajeva nedostižno te bi takav uvjet bio u praksi teško ostvariv. S druge strane, logično je tražiti ispunjavanje polovine razlike uvjeta koje je potrebno ispuniti za više radno mjesto.

Amandman 6

Članak 46 stavak (1) iza riječi “(sabbatical)” dodaju se riječi “kao i plaćena dulja i kraća odsustva u trajanju manjem od jedne godine,”.

Obrazloženje. Ovim amandmanom osigurava se da se osim slobodne studijske godine, predvidi i mogućnost duljih i kraćih izbivanja radi znanstvenog, umjetničkog ili stručnog usavršavanja.

Amandman 7

Članak 56 stavak (1) mijenja se i glasi:

(1) Nastavnik, znanstvenik i suradnik stegovno odgovara za povrede svojih radnih obveza.

Obrazloženje. Vrlo je opasno uvoditi stegovnu odgovornost za **narušavanje ugleda ustanove**. Potpuno je nejasno što bi to u praksi imalo značiti. Predstavlja li javna kritika na račun ravnatelja, rektora ili senata narušavanje ugleda ustanove? Iskustvo govori da će upravo tako biti interpretirana od strane onih uprava koje na primjer tuže svoje studente i svoje zaposlenike. Intelktualna sredina bez prava na nesputanu slobodnu kritiku je nezamisliva. Zato je potrebno izbaciti formulacije o narušavanju ugleda.

Amandman 8

Članak 87

Dodaje se novi stavak (3) koji glasi:

(3) Članovi Nacionalnog vijeća koji dolaze iz akademske zajednice biraju se iz redova vrhunskih znanstvenika s međunarodnim ugledom i svjetski priznatim znanstvenim radovima i rezultatima.

Stavci (3) – (8) postaju stavci (4) – (9).

Obrazloženje. Nužno je osigurati da članovi Nacionalnog vijeća iz akademske zajednice budu osobe s najvećim mogućim znanstvenim kredibilitetom, međunarodnim ugledom i svjetski priznatim znanstvenim doprinosom. Jedino tako omogućit će se da Nacionalno vijeće bude kapacitirano donositi odluke iz svoje nadležnosti u najboljem interesu znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, nepristrano i s punom odgovornošću prema akademskoj zajednici.

Amandman 9

Članak 103, stavak (2).

Riječi “umanjivat će se za 3 % svake naredne godine sve do sklapanja programskog ugovora” zamjenjuju se riječima “doznačit će se u iznosu 97 % osnovne proračunske komponente iz državnog proračuna Republike Hrvatske koja je ponuđena u pregovaračkom postupku”.

Obrazloženje. Progresivno umanjenje sredstava je nepotrebno snažan pritisak u pregovaračkom postupku, ujedno i vrlo opasan jer takvo umanjenje sredstava može ugroziti uredno funkcioniranje ustanove. Istovremeno, treba uočiti da se u slučaju nepostizanja dogovora, odnosno izostanka uspješnog zaključenja programskog pregovaranja ne isplaćuje ni razvojna ni izvedbena komponenta.

Za Klub zastupnika zeleno lijevog bloka,

Damir Bakić, potpredsjednik Kluba

